

Haapsalu Montessori Kool

Inimeseõpetuse ainekava

I kooliaste (1.–3. klass) – Montessori metoodika lõiminguga

Ainekava on koostatud vastavalt Vabariigi Valitsuse 6. jaanuari 2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisa 6 „Ainevaldkond „Sotsiaallained““ nõuetele (Vabariigi Valitsuse 23.03.2023 määruse nr 18 sõnastuses). Praktiliste tööde, vahendite ja õppesisu kirjeldustes on kasutatud Montessori õppematerjalide kogumikku. Lisainfot nii metoodiliste võimaluste kui õppematerjalide kohta: <https://projektid.edu.ee/spaces/OKMV/pages/211453875/!+kooliaste+-+Inimese%C3%B5petus>

Ainevaldkond „Sotsiaallained“

1. Üldalused

1.1. Valdkonnapädevus

Sotsiaallainete pädevusega taotletakse õpilase toimetulekut iseendaga, suutlikkust toimida lähikonnas, valmisolekut ja oskust olla aktiivne ning vastutustundlik kodanik. Sotsiaallainete õpetamise kaudu taotletakse, et õpilane:

- 1) tunneb huvi kogukonna, rahva ja maailma arengu vastu, mõistab ühiskonnas toimunud ja toimuvate muutuste põhjusi, tagajärgi ja seoseid;
- 2) tunneb huvi enda arengu vastu, hindab ennast adekvaatselt, analüüsib oma võimalusi, usub endasse ja kavandab oma tulevikku, võtab eakohase vastutuse oma tuleviku kujundamise eest, väärtustab loovust ja ettevõtlikkust ning arendab endas neid omadusi ja pädevusi;
- 3) austab demokraatiat ja inimõigusi, teab oma õigusi ja kohustusi, järgib seadusi, üldinimlikke väärtusi ja üldtunnustatud käitumisnorme, kujundab oma arvamuse ning on vastutustundlik ja aktiivne ühiskonnaliige, on lojaalne Eesti riigile;
- 4) valdab infootsimise meetodeid, hindab kriitiliselt allikate usaldusväärsust ja teabe sisu; väärtustab teaduspõhist maailmapilti ja kujundab enda seisukoha;
- 5) aktsepteerib inimeste individuaalseid erinevusi, kultuurilist ja maailmavaatelist mitmekesisust, suhtub neisse sallivalt, kui need pole inimväärikust alandavad või inimsusevastased;
- 6) tunnetab oma rolli Eesti kultuuripärandi hoidja ja kandjana, väärtustab inimkonna kultuuripärandit ja aktsepteerib kultuurierinevusi;
- 7) hoolib endast ja teistest, järgib tervislikke eluviise, käitub turvaliselt enda ja teiste inimeste suhtes, hoiab keskkonda, on teadlik tarbija.

1.2. Ainevaldkonna õppeainete arvestuslik maht

Ainevaldkonna õppeaine on inimeseõpetus, mille nädalatundide jaotumine I kooliastmeti on järgmine:

I kooliaste - 2 tundi (0+1+1)

Õppeaine nädalatundide jagunemine kooliastmete sees ja õppesisu klasside kaupa on määratud selliselt, et õpitulemused ning kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud on saavutatavad.

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Sotsiaalainetes käsitletakse inimese ja ühiskonna toimimist minevikus ning tänapäeval. Sotsiaalainete vahendusel kujundatakse õpilastes oskusi näha ühiskonna arengus põhjuse-tagajärje seoseid ning teha teadlikke valikuid, lähtudes ühiskonnas kehtivatest väärtustest ja moraalnormidest. Õppe vältel kujundatakse õpilastes tahet toimida kõlbelise ja vastutustundliku ühiskonnaliikme ning isiksusena. 2 Sotsiaalainete pädevusega taotletakse toimetulekut iseendaga, lähikonnas ning ühiskonnas. Kodanikuks olemist määratletakse kui võimet tegutseda vastutustundliku kodanikuna ja osaleda ühiskonnaelus. Sotsiaalse pädevuse ruumilisele haardele lisandub ajaline/ajalooline mõõde. Õppe korraldamisel lähtutakse Eesti riikliku iseseisvuse tunnustamisest, eesti kultuuri traditsioonide, Euroopa ning maailma kultuuri ja teaduse põhisaavutuste väärtustamisest ning riikliku õppekava üldosas sätestatud põhimõtetest.

Inimeseõpetus lõimib õppesisu kõigis kooliastmes, toetades õpilase toimetulekut eakaaslaste hulgas, peres, kogukonnas ja ühiskonnas. Inimeseõpetuse eesmärk on toetada õpilase sotsiaalsete ja emotsionaalsete oskuste arengut, õppides tundma ennast, kujundama vastutustundlikult oma suhteid, olema terviseteadlik, aus, hooliv ja õiglane. Inimeseõpetuse kaudu kujundatakse esmased teadmised ja hoiakud sotsiaalsest võrdsusest, võrdväärsusest ning naiste ja meeste võrdõiguslikkusest.

Ühiskonnaõpetuses omandavad õpilased teadmised, oskused ja hoiakud ühiskonnas toimimiseks ning vastutustundlike otsuste tegemiseks.

Õppeaine üldeesmärk on luua eeldused aktiivse kodaniku kujunemiseks ja ühiskonna sidususe tugevdamiseks. Kõik sotsiaalvaldkonna ained on toeks, et õpilasel areneks suutlikkus analüüsida oma käitumist ja selle tagajärge, sobival viisil oma tundeid väljendada, aktsepteerida inimeste erinevusi ning arvestada neid suheldes; ennast kehtestada, seista vastu ebaõiglusele viisil, mis ei kahjusta enda ega teiste huve ega vajadusi. Sotsiaalvaldkonna õppeainete kaudu õpitakse tundma ning järgima ühiskondlikke väärtusi, norme ja reegleid, omandatakse teadmisi, oskusi ja hoiakuid sotsiaalselt aktsepteeritud käitumisest ning inimeste vastastikustest suhetest, mis aitavad kaasa tõhusale kohanemisele ja toimetulekule perekonnas, eakaaslaste hulgas, kogukonnas ning ühiskonnas. Omandatakse teadmisi majandusest, tööturust, maksundusest, õpitakse tegema otsuseid rahatargalt ja vastutustundlikult. Sotsiaalainete kaudu kujundatakse alus maailmavaateline mitmekesisusega arvestamiseks ning valmisolek dialoogiks erineva maailmavaate esindajatega. Sotsiaalainetes käsitletavate õppeteemade kaudu kujundatakse õpilastes esmane valmisolek märgata ebavõrdsust ühiskonnas ja aidata kaasa võrdõiguslikkuse, sh soolise võrdõiguslikkuse edendamisele. Valdkonnasisese lõiminguga taotletakse, et õpilane areneks terviklikuks isiksuseks, kes suhtub endasse ja teistesse positiivselt, arvestab kaasinimesi, lähtub oma tegevuses üldinimlikest väärtustest ning märkab ja mõistab ühiskonnas toimuvat. Kõigi sotsiaalvaldkonna õppeainete seisukohalt on tähtis koostööoskus ja töötamine rühmas. Õpilane omandab tõhusad oskused ja valmisoleku ühiskonnaellu sekkuda ja olla edukas elukestvas õppes ja tööturul. Õppesisu valib aineõpetaja arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud teadmised, oskused ja hoiakud, üld- ja valdkonnapädevused ning õpitulemused oleksid saavutatavad.

1.4. Võimalusi valdkonnaüleseks lõiminguks, üldpädevuste arengu toetamiseks ja õppekava läbivate teemade käsitlemiseks

Sotsiaalvaldkonna õppeainete õppimise kaudu toetatakse kõigi riikliku õppekava üldosas kirjeldatud üldpädevuste arengut õpilastel. Üldpädevuste saavutamist toetab valdkonnaülesest õppeainete eesmärgipärane lõimimine teistesse valdkondadesse kuuluvate õppeainetega ning läbivate teemade õpilase jaoks tähenduslik käsitlemine. Selle tulemusel kujuneb õpilasel suutlikkus rakendada oma teadmisi ja oskusi erinevates olukordades, kujundada oma väärtushoiakuid ja -hinnanguid ning võimalus omandada ettekujutus ühiskonna kui terviku arengust. Seejuures on väga oluline süsteemne ja järjepidev koostöö aineõpetajate vahel.

Üldpädevuste loetelu:

Loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus. Kirjeldab ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teeb tõendus põhiseid otsuseid.

Ettevõtlikkuspädevus. Suudab ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades. Seab eesmärged, koostab plaane, tutvustab neid ja viib ellu.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Suudab väärtustada loomingut ja kujunda ilumeelt.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Suudab ennast teostada. Teeb koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides. Aktsepteerib inimeste ja nende väärtushinnangute

erinevusi ning arvestab neid suhtlemisel.

Enesemääratluspädevus. Suudab mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi. Analüüsib oma käitumist erinevates olukordades. Lahendab suhtlemisprobleeme.

Õpipädevus. Suudab organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas. Planeerib õppimist ja järgib seda plaani. Kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades. Seostada omandatud teadmisi varemõpituga. Analüüsib oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi.

Suhtluspädevus. Suudab ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada, oma seisukohti esitada ja põhjendada. Läbivad teemad - tehnoloogia ja innovatsioon, väärtused ja kõlblus, keskkond ja jätkusuutlik areng, tervis ja ohutus.

Digipädevus. Kasutab digitehnoloogiat. Leiab digivahendite abil infot.

Üldpädevuste ja läbivate teemade õppeainete-põhine saavutamine ja käsitlemine on kirjeldatud detailsemalt klasside kaupa ainekava tabelite õpitulemuste tulbas.

1.5. Õppe kavandamine ja korraldamine

Õppetegevus on õppijakeskne, toetab õpimotivatsiooni hoidmist ja õpilaste kujunemist aktiivseiks ja iseseisvaiks õppijaks ning loovaiks ja kriitiliselt mõtlevaiks ühiskonnaliikmeiks, kes suudavad teha valikuid ja võtta vastutust oma õppimise eest.

Õpet kavandades ja korraldades lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, kooliastmete õppe ja kasvatus rühmades. Lisaks toetatakse loomingu teiste õppeainete ja läbivate teemadega. Õpilased peavad saama ise tegutseda ning kogeda avastamisrõõmu. Õppimist toetavad mitmekesised õppemeetodid: uurimuslikud, sh praktilised tööd, arutelud, väitlused, projektõpe, rollimängud, esitlused, vastastikune õpetamine jne. Arvestatakse didaktika nüüdisaegsete käsitluste ja ainevaldkonnas toimunud arenguga, võetakse arvesse kohalikku eripära ning muutusi ühiskonnas. Arvestatakse õpilaste eelteadmisi, huvisid, individuaalseid eripärasid ja võimeid, kasutatakse diferentseeritud ja sobivat pingutust nõudvaid ülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud ja õpilasele tähenduslikku käsitlust, reageeritakse õpi- ja eluraskustele, pakutakse õpiabi ja tuge õpivalikutel. Võimaldatakse nii individuaalset, paaris- kui ka rühmas õpet, kujundatakse õpiharjumusi ja -oskusi, suunatakse tegema valikuid. Kaasatakse õpilasi õppetegevuste kavandamisse, võetakse aega eesmärkide ja taotletavate õpitulemuste saavutamise viiside ja hindamiskriteeriumide läbiarutamiseks. Rakendatakse uurivat õpet ja kasutatakse mitmekesiseid ja kombineeritud õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja tagasisidet soodustavaid õppetegevusi, laiendatakse õpilaste teadmisi, arendatakse oskusi ja kujundatakse hoiakuid. Võimaldatakse siduda õpet koolivälise eluga, et kogu ainekäsitus oleks võimalikult elulähedane, õpilasele eakohane ja tähenduslik.

Ainealast sisu õpitakse, oskusi arendatakse ning hoiakuid kujundatakse probleemipõhiselt ning elulähedaselt. Õppe aluseks on uurimuslik käsitlusviis, kus arvestatakse õpilaste huve ja esitatud küsimusi ning toetatakse nende enesealgatust. Kasutatakse õppeülesandeid, mis arvestavad õpilaste võimeid, on eakohased ning toetavad õpilase arengut. Reageeritakse õpiraskustele ja vajaduse korral antakse õpiabi. Erilist tähelepanu väärrib õpilase eripära, sh ainealane andekus. Tööde esitlemisel ja omavahelises suhtlemises arenevad õpilaste eneseväljendusoskused. Mitmekesised õppemeetodid, probleemipõhine ja uurimuslik käsitlus, koostöine õppimine ning nüüdisaegsete õppekeskkondade kasutamine aitavad suurendada õpilaste õpimotivatsiooni ning kujundada ennastjuhtivat õppijat.

Õppetegevuse kaudu laiendatakse ainevaldkonna teadmisi ja kujundatakse oskusi. Kõikides sotsiaalainetes tuleb lisaks põhiteemadele käsitleda ka ühiskonnas asetleidvaid muutusi ning kasutada õppe ilmetamiseks näiteid ümbritsevast elust.

1.6. Hindamine

Hindamise kaudu toetatakse õpilase õppimist ja arengut, saadakse ülevaade õpitulemuste saavutatusest ja õpilase individuaalsest arengust ning toetatakse selle kaudu õpilase kujunemist positiivse minapildi ja adekvaatse enesehinnanguga enastjuhtivaks õppijaks. Õppija saab tagasisidet oma edenemise kohta. Õpetaja saab teavet oma õpetamise tulemuslikkuse kohta ning sisendit nii õppe kui ka iseenda pädevuste arendamiseks. Hindamise alus on valdkonna ainekavades kirjeldatud õpitulemused kooliastmete kaupa. Hindamisega toetatakse kooliastme lõpuks taotletavate teadmiste ja oskuste omandamist, hoiakute kujunemist ning valdkonnapädevuse saavutamist. Ainealaste teadmiste ja oskuste kõrval antakse tagasisidet ka üldpädevuste arengu ning väärtushoiakute kujunemise kohta suunavate ja toetavate sõnaliste hinnangutega. Õpilast hinnatakse nii õppimise kestel kujundavalt kui ka teemade ja kooliastme lõpus kokkuvõtvalt. Hindamine on kooskõlas üld- ja valdkonnapädevuste ning taotletavate õpitulemustega, see on mitmekesine.

Õppeaasta algul viib õpetaja läbi diagnostilise hindamise, et kavandada edasist õpetamist.

Kirjaliku tagasiside annab õpetaja jooksvalt suuremahulise töö, näiteks õpimapi, essee, uurimistöo jne edasiarendamiseks. E-keskkondades lahendatud ülesannete kohta saavad õpilased automaatse tagasiside, mis võimaldab neil oma teadmisi ja oskusi hinnata, eesmärgi seada ning tulemusi parandada.

Hindamist kasutatakse õppimise osana, kui õpilased enda või kaaslaste tehtud tööd hindavad kokkulepitud kriteeriumite põhjal. Nii õpivad õpilased oma vigu märkama ja neid analüüsima.

Kujundava ja kokkuvõtva hindamise korral keskendutakse eelkõige õpitust arusaamisele, arutlemisele ning teadmiste kasutamisele, mitte ainult õpitu meenutamisele.

Hindamisviise valides arvestatakse õpilase vanusega.

Inimeseõpetuses hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi ning nende seostamise oskust. Õpilase hoiakuid ja väärtushinnanguid mõõdetakse ja tagasisidestatakse vaatluse, õpilase antud hinnangute ja otsustuste ning juhtumianalüüsi alusel.

1.7. Õppekeskkond

Õppekeskkond on innustav, koostööle suunatud ning turvaline, kus kõik õpilased võivad kogeda eduelamust ning saada tehtud töö ja pingutuse eest tunnustust.

Kujundatakse demokraatlikule ühiskonnale omaseid väärtusi. Õpilased kaasatakse õppe kavandamisse ning õppele hinnangu andmisel. Õpitakse võimalikult mitmekesistes keskkondades, sh kooliümbruses, looduses, muuseumides, teadushuvihariduskeskustes, ettevõtetes, töötubades, kursustel jms. Õppes rakendatakse nüüdisaegseid õppematerjale ja digivahendeid ning e-õppekeskkondi, mis toetavad ühtlasi õpilaste digipädevuse arengut.

1.8. Inimeseõpetuse aine kirjeldus

Inimeseõpetuse eesmärk on **toetada õpilase sotsiaalsete ja emotsionaalsete (SE) oskuste arengut, õppides ennast tundma, vastutustundlikult oma suhteid kujundama, olema terviseteadlik, aus, hooliv ja õiglane**. Inimeseõpetuses käsitletakse inimest ja tema sotsiaalset keskkonda tervikuna. Väärtuskasvatus ja hoiakute kujundamine toimub üksteist mõistvas õhkkonnas ning on suunatud õpilaste positiivse mõtlemise arendamisele oma arengu- ja toimetulekuvõimaluste üle. Soodne sotsiaalne õppekeskkond toetub eelkõige õpilaste isikupära ja isiklike seisukohtade austamisele, võimaluste tagamisele vabaks arvamusevalduseks, initsiatiiviks, osalemiseks ja tegutsemiseks nii üksi kui ka koos teistega.

Inimeseõpetuse I kooliastme teemad ja õpitulemused lähtuvad õpilase minast (huvid, omadused jms) ja tema eluga kõige lähemalt seotud igapäevaelu teemadest nagu suhted pere ja sõpradega, tervis, käitumisharjumised jms. Eesmärgiks on, et laps oskab märgata, mõista ja selgitada enda ja tema eluga otseselt seotud küsimusi. I kooliastme inimeseõpetuses käsitletakse ka ühiskonnaõpetuse teemasid nagu Eesti Vabariik, kodukoht, reeglid, õigused ja kohustused lapse seisukohalt jms.

Õpet suunav teadmiste, oskuste ja hoiakute kirjeldus:

Selleks, et edukalt orienteeruda tänapäeva kiiresti muutuv ühiskonnas vajavad kõik inimesed, ka õpilased tasakaalustatud kognitiivseid oskusi ja SE-pädevusi. Koolil on oluline roll õpilaste hoiakute kujundamisel. Lisaks alljärgnevale loetelule, on väga oluline, et õpilased omandavad koolis ka sotsiaalseid ja emotsionaalseid oskusi ja kompetentse (sh eneseteadlikkus, eneseregulatsioon, sotsiaalne teadlikkus, suhete loomine ning vastutustundlike otsuste tegemine).

I kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud inimeseõpetusest on järgmised (põhikooli riikliku õppekava lisa 6 alusel):

1. Näitab Eesti Vabariigi ja oma kodukoha asukohta kaardil, tunneb Eesti ja kodukoha sümbolikat, olulisi inimesi ja paiku.

2. Väärtustab enda ja kaaslaste huvisid ning positiivset suhtumist iseendasse.
3. Mõistab õppimise tähtsust igapäevaelus hakkama saamisel ja tuleviku kavandamisel.
4. Teab, et inimeste õigustega kaasnevad kohustused.
5. Mõistab üldtunnustatud käitumisnormide ja seaduste järgimise vajalikkust.
6. Tunneb liiklusreegleid.
7. Teab erinevaid teabeallikaid, oskab leida infot ja teab, mille põhjal hinnata infoallikate usaldusväärsust.
8. Märkab inimeste erinevaid omadusi ja arvamusi.
9. Mõistab sõpruse ja koostöö väärtust ning üksteise eest hoolitsemise ja abistamise vajadust.
10. Teab, mis on vägivald. Mõistab, et vägivald ei ole lubatud ja oskab vajaduse korral abi leida.
11. Teab eesti rahvakombeid ja mõistab enda rolli kommete ja tavade hoidja ja kandjana.
12. Suhtub sallivalt Eestis elavate inimeste keelelistesse ja kultuurilistesse erinevustesse.
13. Oskab oma tervist hoida.
14. Teab tervist ohustavaid tegureid, tunneb ära ja oskab hoiduda või keelduda tervist ohustavatest olukordadest.
15. Oskab planeerida oma tegevusi ja väärtustab aktiivset vaba aja veetmist.
16. Oskab kasutada lihtsamaid esmaabivõtteid ja kutsuda vajaduse korral abi.
17. Teab raha teenimise, hoidmise ja kasutamise võimalusi, käitub teadliku ja säästliku tarbijana.
18. Mõistab keskkonna hoidmise tähtsust ja enda võimalusi selles.

2. klass

Teema: MINA. Positiivne hinnang ja suhtumine endasse ja teistesse kui enesekohase kompetentsi ja heaolu arendamise alus.

Õpitulemused	Pädevused ja läbivad teemad	Lõiming	Õppesisu	Praktilised tööd ja õppekäigud	Vajalikud ja abistavad vahendid
<p>1. Väärtustab enda ja kaaslaste huvisid ning positiivset suhtumist iseendasse.</p> <p>2. Kirjeldab enda huvisid ja tegevusi, põhjendab, miks on vaja endasse positiivselt suhtuda.</p> <p>3. Teab, et inimesed on erinevad nii bioloogiliselt kui ka sotsiaalselt ning märkab inimeste sarnasusi ja erinevusi.</p>	<p>Enesemääratluspädevus. Suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi.</p> <p>Õpipädevus. Analüüsib oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust.</p> <p>Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi.</p> <p>Läbiv teema – väärtused ja kõlblus.</p>	<p>Eesti keel. Kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi.</p> <p>Kunst. Kirjeldab visuaalseid pilte, jooniseid ja sümboleid oma kogemuse piires ning märkab ja nimetab positiivset enda ja teiste tööd.</p>	<p>Mina. Oma tugevuste (sh tunnused, omadused ja tegevused) välja toomine.</p> <p>Positiivne suhtumine endasse ja teistesse.</p> <p>Kehalised muutused ja austus erinevate kehade ja sugude suhtes. Minu keha ning erinevused ja sarnasused teistega. Sallivus.</p>	<p>Autoportree.</p> <p>Tundetunnid.</p> <p>Emotsioonide puu.</p> <p>Sõpruse puu.</p> <p>Vaikuseminuti harjutused.</p> <p>Oma keha tundma õppimine ja tema eest hoolitsemine läbi mängu.</p> <p>Montessori: isiklik ajajoon (<i>ingl Personal Timelines</i>) – õpilane koostab pildi- ja tekstipõhise ajatelje oma elust.</p>	<p>Raamatud: Minu tunded. Headus. Rõõm. Viha. Kurbus. Üksindus. Kadedus. Pettumus. Hirm.</p> <p>Näpu/käpiknukud rollimängudeks.</p> <p>Lastekaitseleidu raamat: https://www.lastekaitseleidi.ee/raamat/mina-olen-enda-oma/</p> <p>Montessori: isikliku ajajoone materjalid (pabeririba, fotod, joonistusvahendid).</p>

Teema: MINA JA TERVIS. Terviseteadlikkus ja tervislik eluviis kui heaolu allikas.

Õpitulemused	Pädevused ja läbivad teemad	Lõiming	Õppesisu	Praktilised tööd ja õppekäigud	Vajalikud ja abistavad vahendid
<p>1. Oskab oma tervist hoida.</p> <p>2. Teab tervist ohustavaid tegureid, tunneb ära ja oskab hoiduda või keelduda tervist ohustavatest olukordadest.</p> <p>3. Toob näited tervist hoidvast käitumisest (hügieen, karastamine, mitmekesine toit, uni ja puhkus ning kehaline aktiivsus) ja selgitab tervist hoidva käitumise vajalikkust.</p> <p>4. Toob näiteid terviseriskidest ja teab kuidas püsida terve.</p> <p>5. Nimetab mõningaid haiguste tunnuseid.</p> <p>6. Teab hädaabinumbrit ja oskab vajaduse korral kutsuda abi.</p>	<p>Enesemääratluspädevus. Oskab käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise.</p> <p>Läbiv teema – tervis ja ohutus (on võimeline järgima tervislikku eluviisi).</p>	<p>Eesti keel. Kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi.</p> <p>Muusika. Väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu.</p> <p>Kunst. Toob näiteid tervisliku toiduvaliku kohta.</p> <p>Liikumisõpetus. Liikumispausid. Teab ning järgib isiklikku hügieeni ja ohutusnõudeid; teab liikumise ja toitumise olulisust tervisele. Lastejooga harjutused.</p> <p>Liiklusõpetus. Helkur.</p>	<p>Tervis. Tervise eest hoolitsemine.</p> <p>Tervislik eluviis: mitmekesine ja tervislik toitumine, piisav uni ja puhkus, kehaline aktiivsus, värske õhk, päevavalgus jne.</p> <p>Keha eest hoolitsemine.</p> <p>Vaimne tervis ja enesehool.</p> <p>Heaolu. Mõistuse (loogika) ja südame hääle (intuitsioon) tasakaal elus ja otsustes.</p> <p>Terve ja haige inimene. Haiguste ennetamine.</p> <p>Abi saamise võimalused. Vajadusel abi kutsumine.</p>	<p>Liiklusolümpial osalemine. Klassiõhtule toidu valmistamine. Hügieenitund. Suukool Unehügieen Vaikuseminuti harjutused Minu terve keha - kuidas teda hoida tervena</p> <p>Tervisetoidu töötoad</p> <p>Laste vaimse tervise teemaliste raamatutega tutvumine</p> <p>Sügava ja rahustava hingamise praktikad lastele</p> <p>Montessori: sissejuhatus inimese põhivajadustesse (<i>Fundamental Human needs Intro</i>)</p> <p>Montessori: inimese põhivajaduste skeem (<i>ingl Fundamental Human Needs Chart</i>) – toidu vajaduse käsitlemine tervise teema kontekstis.</p>	<p>Koostöö liikumisõpetusega. Toiduained.</p> <p>https://suukool.ee/et/</p> <p>https://vaikuseminutid.ee/</p> <p>Raamat: Minu keha</p> <p>https://loovlaps.ee/uus-raamat-jooga-mommi-lodvestusharjutused-la-stele/</p> <p>https://peaasi.ee/sotsiaal-emotsionaalse-padevus-eesti-haridusvaldkonnas/</p> <p>Montessori: inimese põhivajaduste skeem (<i>ingl FHN Chart</i>).</p>

Teema: MINA JA MINU PERE. Prosotsiaalse käitumise kui tõhusa sotsiaalse oskuse väärtustamine ja sotsiaalse sidususe arendamine lähikeskkonnas.

Õpitulemused	Pädevused ja läbivad teemad	Lõiming	Õppesisu	Praktilised tööd ja õppekäigud	Vajalikud ja abistavad vahendid
<p>1. Mõistab sõpruse ja koostöö väärtust ning üksteise eest hoolitsemise ja abistamise vajadust.</p> <p>2. Kirjeldab enda ja pereliikmete ülesandeid</p>	<p>Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Suutlikkus toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna; teha</p>	<p>Eesti keel. Kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi.</p>	<p>Kodu. Erinevad pered. Pereliikmete tegevus ja rollid.</p> <p>Hoolitsemine, abistamine, kaasamine ja pereliikmetega</p>	<p>Jutukese kirjutamine „Minu pere“.</p> <p>Joonistamine „Minu pere“.</p> <p>Meisterdamine „Minu unistuste kodu“.</p> <p>Montessori: inimese</p>	<p>Meisterdamisvahendid – karbid, paber, liim jne.</p>

Õpitulemused	Pädevused ja läbivad teemad	Lõiming	Õppesisu	Praktilised tööd ja õppekäigud	Vajalikud ja abistavad vahendid
<p>kodus, toob näiteid üksteise abistamisest ja pereliikmetega arvestamisest.</p> <p>3. Toob näiteid oma õigustest ja kohustustest peres, koolis ja ühiskonnas.</p>	<p>koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides.</p> <p>Enesemääratluspädevus. Analüüsib oma käitumist erinevates olukordades.</p> <p>Läbiv teema – väärtused ja kõlblus.</p>	<p>Kunst. Joonistamine ja meisterdamine.</p>	<p>arvestamine. Empaatia.</p> <p>Vastutus, õigused ja kohustused peres, koolis ja lähimbruses.</p>	<p>põhivajaduste süvaurimus – PEAVARI (<i>ingl FHN In-Depth Research: Shelter</i>) – arutelu perest ja kodust kui turvalisest peavarjust.</p> <p>Montessori: tsivilisatsiooni etapid (<i>ingl Stages of Civilization</i>)</p>	<p>Montessori: tsivilisatsiooni etappide kaardid (<i>ingl Stages of Civilization Cards</i>) – eluaseme areng ajas.</p>

Teema: MINA JA EESTI. Kodanikupädevuste arendamine kujundamaks aktiivset ja vastutustundlikku kogukonna- ja ühiskonnaliiget.

Õpitulemused	Pädevused ja läbivad teemad	Lõiming	Õppesisu	Praktilised tööd ja õppekäigud	Vajalikud ja abistavad vahendid
<p>1. Näitab Eesti Vabariigi ja oma kodukoha asukohta kaardil, tunneb Eesti ja kodukoha sümbolikat, olulisi inimesi ja paiku.</p> <p>2. Teab eesti rahvakombeid ja mõistab enda rolli kommete ja tavade hoidja ja kandjana.</p> <p>3. Suhtub sallivalt Eestis elavate inimeste keelelistesse ja kultuurilistesse erinevustesse.</p> <p>4. Nimetab Eesti Vabariigi pealinna ja sünnipäeva.</p>	<p>Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna.</p> <p>Kultuuripädevus. Tunnetab oma rolli Eesti kultuuripärandi hoidja ja kandjana.</p> <p>Läbiv teema – kultuuriline identiteet.</p>	<p>Eesti keel. Kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi.</p> <p>Muusika. Väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu.</p> <p>Kunst. Joonistamine ja meisterdamine. Märkab esemetel rahvuslikke elemente ja kasutab neid oma töös.</p> <p>Loodusõpetus. Teab, et Eesti asub Euroopas ja</p>	<p>Eestimaa ja kodukoht.</p> <p>Eesti pealinn.</p> <p>Eesti Vabariigi sünnipäev.</p> <p>Eesti president.</p> <p>Eesti Vabariigi riiklikud, rahvuslikud ja kohalikud sümbolid.</p> <p>Kodukoha olulised inimesed ja paigad.</p> <p>Eesti rahvakombed minevikus ja tänapäeval.</p>	<p>Joonistus. Eesti ja kodukoha lipp ning vapp.</p> <p>Õppekäik või fotojaht kooli/kodu ümbruses. Õppekäigu järgselt nähtust üheskoos kollaaži loomine.</p> <p>Õpiprojekt – rahvakombed minevikus ja tänapäeval (nt kadri- või mardipäev, jaanipäev). Üheskoos kadri- ja mardisandiks käimine.</p> <p>Rühmatöö. Tähtpäevade lauamängu (nt Alias) loomine.</p> <p>Montessori: kronoloogia – nädalapäevad ja kuud (<i>ingl The</i></p>	<p>Fotoaparaat pildistamiseks, meisterdamisvahendid.</p> <p>Meisterdamisvahendid.</p> <p>Montessori: kuukaardid ja</p>

Õpitulemused	Pädevused ja läbivad teemad	Lõiming	Õppesisu	Praktilised tööd ja õppekäigud	Vajalikud ja abistavad vahendid
<p>5. Teab, kes on Eesti Vabariigi president.</p> <p>6. Tunneb ära, kirjeldab ja kujutab kodukoha ja Eesti Vabariigi sümbolikat.</p> <p>7. Teab ja tutvustab oma kodukoha olulisi inimesi ja paiku.</p> <p>8. Võrdleb rahvakombeid minevikus ja tänapäeval, nt mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlapäev, jaanipäev jt</p> <p>9. Toob näiteid oma klassis või kodukohas elavate inimeste tavadest ja kommetest.</p> <p>10. Selgitab, kuidas saab ise olla kommete ja tavade hoidja.</p>		<p>Läänemere ääres. Leiab Eesti kaardil oma kodukoha, suuremad linnad; märkab kodukoha elurikkust ja maastiku mitmekesisust.</p> <p>Liiklusõpetus. Kooli ja kodukoha ümbruse liiklus.</p>	<p>Kodukoha inimeste tavad ja kombed. Oma klassi tavad.</p> <p>Sallivus erinevustesse.</p> <p>Enda roll tavade ja kommete hoidja ja kandjana.</p> <p>Eestis elavad rahvused ja keeled.</p>	<p><i>Days of the Week, Months of the Year</i> – Eesti rahvakalendri tähtpäevad kuude kaupa.</p> <p>Montessori: psühholoogiline sissejuhatus ajalukku (<i>ingl Psychological Introduction to History</i>) – jutuveestmine kodukoha ajaloost.</p>	<p>nädalapäevakaardid (<i>ingl Months/Days classified nomenclature</i>).</p>

Teema: MINA: AEG JA ASJAD. Enesejuhtimis- ja õpioskuste arendamine.

Õpitulemused	Pädevused ja läbivad teemad	Lõiming	Õppesisu	Praktilised tööd ja õppekäigud	Vajalikud ja abistavad vahendid
<p>1. Oskab planeerida oma tegevusi ja väärtustab aktiivset vaba aja veetmist.</p> <p>2. Mõistab õppimise tähtsust igapäevaelus hakkama saamisel ja tuleviku kavandamisel.</p> <p>3. Planeerib oma päeva ja nädalat terviseteadlikult.</p> <p>4. Toob näiteid, kuidas õppimine aitab igapäevaelus hakkama saada.</p>	<p>Enesemääratluspädevus. Suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi.</p> <p>Õpipädevus. Suutlikkus organiseerida õpikeskkonda ja hankida õppimiseks, hobideks ja tervisekäitumiseks vajaminevat teavet.</p> <p>Suutlikkus planeerida õppimist ja seda plaani</p>	<p>Eesti keel. Kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi.</p> <p>Matemaatika. Tunneb kella ja kalendrit, oskab planeerida aega.</p> <p>Kunst. Viib alustatud töö lõpule ja räägib oma tööst ning tulemusest; kirjeldab</p>	<p>Mina: aeg ja aja planeerimine.</p> <p>Mina ja asjade väärtuste teiste väärtuste seas.</p> <p>Erinevad meeled oma õpitegevuse ja vaba aja korraldamisel.</p> <p>Oma õpitegevuse eesmärkide seos oma huvide ja võimetega.</p>	<p>Individuaaltöö. Päeva- ja nädalakava.</p> <p>Loovtöö – oma elu ajatelg.</p> <p>Grupitöö – milleks on vaja matemaatikat/inglise keelt/inimeseõpetust jt õppeaineid?</p> <p>Eneseanalüüs. Sõnastab mõne oma huviga seoses eesmärgi, mida soovib saavutada. Selgitab mida eesmärgi saavutamiseks teha plaanib. Kindla</p>	<p>Kalender, kellad, planeerimislehed.</p> <p>https://www.huvitavkool.ee/p/avalik-kuse-ootused-huvitavale-koolile.html</p>

Õpitulemused	Pädevused ja läbivad teemad	Lõiming	Õppesisu	Praktilised tööd ja õppekäigud	Vajalikud ja abistavad vahendid
<p>5. Sõnastab enda õppimise eesmärgid ja seostab neid enda huvidega.</p> <p>6. Seostab igapäevavalikuid tuleviku eesmärkidega.</p>	<p>järgida.</p> <p>Läbiv teema – elukestev õpe ja karjääri planeerimine.</p>	<p>visuaalseid pilte, jooniseid ja sümboliteid oma kogemuse piires.</p> <p>Loodusõpetus. Sõnastab oma meeltega saadud kogemusi.</p> <p>Liikumisõpetus. Liikumispausid.</p>	<p>Oma igapäevavalikute seos oma tuleviku eesmärkidega.</p> <p>Elukestva õppe vajalikkus.</p>	<p>ajavahemiku järel selgitab kuidas ta eesmärgi saavutamise õnnestus ja mida võinuks teha teisiti.</p> <p>Montessori: mineviku-, oleviku-, tulevikuvormis kõnelemine (<i>ingl History and Grammar</i>)</p> <p>Montessori: elu tekke ajajoon (<i>ingl Long Black Strip</i>)</p> <p>Montessori: kronoloogia – päevast aastani (<i>ingl From a Day to a Year</i>) – ajaühikute konkretiseerimine paberiribaga.</p> <p>Montessori: aastast kuuni (<i>ingl From the Year to the Month</i>) – murdosade materjaliga aasta jagamine kuudeks.</p> <p>Montessori: kristliku ajaarvamise ajajoon (<i>ingl BC to AD and Timeline of Millenia</i>)</p> <p>Montessori: esimeste inimeste ajajoon (<i>ingl First Timeline of Human Beings</i>)</p> <p>Montessori: lihtsad masinad: kaal (<i>ingl Simple Machines: The Lever</i>)</p> <p>Montessori: lihtsad masinad: vedrukaal (<i>ingl Simple Machines: Inclined Plane</i>)</p>	<p>Montessori: tee-ise-kalender (<i>ingl DIY Calendar</i>).</p> <p>Montessori: murruringid (<i>ingl Fraction circles</i>).</p>

3. klass

Teema: MINA. Enesejuhtimise ja kodanikupädevuste arendamine ühiskondlikus kontekstis.

Õpitulemused	Pädevused ja läbivad teemad	Lõiming	Õppesisu	Praktilised tööd ja õppekäigud	Vajalikud ja abistavad vahendid
<p>1. Märkab inimeste erinevaid omadusi ja arvamusi.</p> <p>2. Suhtub sallivalt Eestis elavate inimeste keelelistesse ja kultuurilistesse erinevustesse.</p> <p>3. Teab, et inimeste õigustega kaasnevad kohustused.</p> <p>4. Põhjendab, miks on vaja endasse positiivselt suhtuda.</p> <p>5. Teab, et inimesed on erinevad nii bioloogiliselt kui ka sotsiaalselt ning märkab inimeste sarnasusi ja erinevusi.</p> <p>6. Nimetab inimeste õigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi.</p> <p>7. Toob näiteid oma õigustest ja kohustustest peres, koolis ja ühiskonnas.</p>	<p>Enesemääratluspädevus. Suudab mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi.</p> <p>Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Austab erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi.</p> <p>Läbiv teema – kodanikualgatus ja ettevõtlikkus.</p>	<p>Eesti keel. Kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi.</p> <p>Kunst. Märkab ning nimetab positiivset oma ja teiste töodes; kirjeldab visuaalseid pilte, jooniseid ja sümboliteid oma kogemuse piires.</p> <p>Liikumisõpetus. Liikumispausid.</p>	<p>Mina.</p> <p>Igaühe väärtuslikkus.</p> <p>Positiivne suhtumine endasse (inimene on väärtuslik juba ainuüksi selle tõttu, et ta on sündinud).</p> <p>Inimeste erinevused: bioloogiline ja sotsiaalne.</p> <p>Sallivus. Empaatia.</p> <p>Inimeste õigused ja kohustused.</p> <p>Vastutus.</p> <p>Laste õigused ja kohustused: peres, koolis, lähikonnas.</p>	<p>Rollimängud, erinevate situatsioonide läbimängimine.</p> <p>Erinevaid meeli haaravad mängud.</p> <p>Montessori: Suur lugu: inimeste tulek (<i>ingl The Story of the Coming of Human Beings</i>) – kolmas kosmiline lugu inimese erilisusest ja vastutusest Maa eest.</p>	<p>Montessori: kosmilise muinasjutu tekst (<i>ingl Third Cosmic Fable</i>).</p>

Teema: MINA JA TERVIS. Turvaline tervisekäitumine ning keskendumine füüsilisele, vaimsele ja sotsiaalsele tervisele kui heaolu allikale.

Õpitulemused	Pädevused ja läbivad teemad	Lõiming	Õppesisu	Praktilised tööd ja õppekäigud	Vajalikud ja abistavad vahendid
<p>1. Oskab oma tervist hoida.</p> <p>2. Teab tervist ohustavaid tegureid, tunneb ära ja oskab</p>	<p>Enesemääratluspädevus. Käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise.</p>	<p>Matemaatika. Uneuring.</p> <p>Eesti keel. Teksti põhjal unehügieeni</p>	<p>Vaimne, füüsiline ja sotsiaalne tervis.</p> <p>Tervislik eluviis.</p>	<p>Pere une- ja toitumisharjumuste kirjeldamine.</p> <p>Esmaabi võtete praktiline harjutamine.</p>	<p>Esmaabivahendid.</p>

Õpitulemused	Pädevused ja läbivad teemad	Lõiming	Õppesisu	Praktilised tööd ja õppekäigud	Vajalikud ja abistavad vahendid
<p>hoiduda või keelduda tervist ohustavatest olukordadest.</p> <p>3. Oskab kasutada lihtsamaid esmaabivõtteid ja kutsuda vajaduse korral abi.</p> <p>4. Toob näiteid terviseriskidest ja teab kuidas püsida terve.</p> <p>5. Selgitab ja demonstreerib õpitu olukorras esmaabi võimalusi, nt haav, kukkumine, ninaverejooks, põletus, putukapiste.</p> <p>6. Teab hädaabinumbrit ja oskab vajaduse korral kutsuda abi.</p>	<p>Läbiv teema – tervis ja ohutus.</p>	<p>harjumuste kirjeldamine.</p> <p>Loodusõpetus. Liigub looduses turvaliselt, kahjustamata loodust, teisi ja iseennast.</p> <p>Liikumisõpetus. Märkab abi vajamist tunnis ja kutsub abi ohuolukorras; teab liikumise ja toitumise olulisust tervisele; rakendab eakohaseid veeohutusalaoskusi.</p>	<p>Koolirõõm.</p> <p>Terviseriskid.</p> <p>Hoidumine tervist ohustavatest olukordadest.</p> <p>Esmaabi.</p> <p>Abi saamise võimalused.</p>	<p>Erinevate olukorradest läbimängimine (nt „ei“ ütlemine, oskus küsida luba).</p> <p>Montessori: inimese põhivajaduste süvauurimus – TOIT (ingl FHN In-Depth Research: Food) – toidulugu inimkonna ajaloo, teadlik toitumine.</p>	<p>Montessori: põhivajaduste skeem (ingl FHN Chart) ja tsivilisatsiooni etappide kaardid – toidu teemakaardid.</p>

Teema: MINA JA TEISED. Turvaline käitumine ja kohanemine erinevas sotsiaalses ümbruses kodanikupädevustena. Riskikäitumine ja selle ennetamine – tõhusad sotsiaalsed oskused.

Õpitulemused	Pädevused ja läbivad teemad	Lõiming	Õppesisu	Praktilised tööd ja õppekäigud	Vajalikud ja abistavad vahendid
<p>1. Mõistab üldtunnustatud käitumisnormide ja seaduste järgimise vajalikkust.</p> <p>2. Tunneb liiklusreegleid (sh liikluses turvalisust tagavaid märke ja tähiseid).</p> <p>3. Teab, mis on vägivald. Mõistab, et vägivald ei ole lubatud ja oskab vajaduse korral abi leida.</p>	<p>Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust; teha koostööd teiste inimestega erinevates olukorras.</p> <p>Suhtluspädevus. Suutlikkus ennast</p>	<p>Liikumisõpetus. Arvestab peamisi turvalisuse ja ohutu liikumise põhimõtteid; arvestab tegevustes kaaslast; märkab abi vajamist tunnis ja kutsub abi ohuolukorras; arvestab mängureeglitega.</p> <p>Loodusõpetus. Liigub looduses turvaliselt,</p>	<p>Reeglid ja käitumisnormid. Seadused. Üldtunnustatud käitumisnormide ja seaduste järgimine.</p> <p>Liiklusreeglid ja nende järgimine.</p> <p>Turvaline käitumine liikluses koduteel ja koduümbruses.</p>	<p>Erinevate olukorradest üle arutamine.</p> <p>Liiklusmärkide leidmine kooliümbrusest.</p> <p>Mängud ja reeglid.</p> <p>Arutelu: milline on hea sõber?</p> <p>Loovtegevus: sõbrale kirja kirjutamine.</p>	

Õpitulemused	Pädevused ja läbivad teemad	Lõiming	Õppesisu	Praktilised tööd ja õppekäigud	Vajalikud ja abistavad vahendid
<p>4. Mõistab ja selgitab sõpruse ja koostöö väärtust ning üksteise eest hoolitsemise ja abistamise vajadust.</p> <p>5. Toob näiteid käitumisnormidest ja seadustest, mida tal tuleb järgida. Põhjustab käitumisnormide ja seaduste järgimise vajalikkust.</p> <p>6. Kirjeldab ja demonstreerib turvalisust tagavate liiklusreeglite järgimist.</p> <p>7. Märkab liiklusohutlikke kohti ja olukordi kooliteel ja koduümbruses ning pakub lahendusi turvalisuse tagamiseks.</p> <p>8. Teab, et vägivald on eri vormid. Selgitab, mida vägivaldne käitumine võib endaga kaasa tuua.</p> <p>9. Teab abi saamise võimalusi inimväärkust alandava käitumise puhul, sh kiusamine ja vägivald; demonstreerib õpituatsioonis abi saamise ja abistamise võimalusi vägivald korral.</p>	<p>selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada.</p> <p>Enesemääratluspädevus. Käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme.</p> <p>Läbivad teemad – kodanikualgatus ja ettevõtlikkus ning tervis ja ohutus.</p>	<p>kahjustamata loodust, teisi ja iseennast.</p> <p>Liiklusõpetus. Käitub liikluses ohutult.</p> <p>Kunst. Arvestab ühiselt töötades kaaslasti.</p>	<p>Vägivald ja selle erinevad vormid. Vägivaldse käitumise negatiivsed tagajärjed.</p> <p>Abi saamise võimalused koolikiusamise ja teiste vägivaldse käitumise ilmingute korral.</p> <p>Sõprus ja sõpruse hoidmine. Koostöö vajalikkus.</p> <p>Loovus.</p> <p>Hoolitsemine ja abistamine ning prosotsiaalse käitumise väärtustamine.</p> <p>Heategemine ja heategevus.</p>	<p>Väljasõit laste huvidest lähtuvalt, nt loomade varjupaika vms.</p> <p>Heategevus – laadad, kaardid vanadekodudele jne.</p> <p>Detektiivimäng – kindla klassikaaslase jälgimine märkamatu päeva jooksul ning päeva lõpus käitumise kokkuvõte.</p> <p>Montessori: inimese põhivajaduste süvauurimus – KAITSMINE (<i>ingl FHN In-Depth Research: Defense</i>) – arutelu turvalisusest ja kaitsest ajaloos ja tänapäeval.</p> <p>Montessori: põhivajaduste horisontaaluuring (<i>ingl Horizontal Study of Human Needs</i>) – ühe vajaduse (nt kaitse/turvalisus) rahuldamine eri ajastutel.</p>	<p>Montessori: tsivilisatsiooni etappide kaardid – kaitse teemakaardid (<i>ingl Stages of Civilization Cards: Defense</i>).</p> <p>Montessori: põhivajaduste skeem (<i>ingl FHN Chart</i>).</p>

Teema: MINA: TEAVE JA ASJAD. Turvaline meediakäitumine ja tarbimine.

Õpitulemused	Pädevused ja läbivad teemad	Lõiming	Õppesisu	Praktilised tööd ja õppekäigud	Vajalikud ja abistavad vahendid
<p>1. Teab ja loetleb erinevaid teabeallikaid, oskab leida neist infot</p>	<p>Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Suudab toimida aktiivse,</p>	<p>Loodusõpetus. Tarbib vastutustundlikult,</p>	<p>Erinevad teabeallikad. Teabeallikate kasutamine.</p>	<p>Õppekäik raamatukokku.</p>	<p>Raamatud „Minu esimene raha“, „Tom õpib rahamängu“.</p>

Õpitulemused	Pädevused ja läbivad teemad	Lõiming	Õppesisu	Praktilised tööd ja õppekäigud	Vajalikud ja abistavad vahendid
<p>ning teab, mille põhjal hinnata infoallikate usaldusväärsust.</p> <p>2. Teab raha teenimise, hoidmise ja kasutamise võimalusi, käitub teadliku ja säästliku tarbijana.</p> <p>3. Mõistab keskkonna hoidmise tähtsust ja selgitab enda võimalusi selles (sh jäätmete, vee ja energia temaatika).</p> <p>4. Loetleb erinevaid teabeallikaid; leiab infot erinevatest allikatest; võrdleb erinevaid teabeallikaid usaldusväärsuse ja teabe sisu väärtuse poolest.</p> <p>5. Kirjeldab meediaga, sealhulgas sotsiaalmeediaga seotud võimalusi ja ohte.</p> <p>6. Selgitab ja demonstreerib kokkulepitud reeglite järgimist digivahendite abil teabe otsimisel.</p> <p>7. Teab, mis on raha teenimine, säästmine, kasutamine ja laenamine.</p> <p>8. Hoiab keskkonda, selgitab keskkonnahoiu võimalusi, nt jäätmetekke vähendamine ja jäätmete sorteerimine, vee ja energia tarbimine.</p>	<p>teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna.</p> <p>Digipädevus. Suudab kasutada uuenevat digitehnoloogiat. Leiab ja säilitab digivahendite abil infot ning hindab selle asjakohasust ja usaldusväärsust.</p> <p>Ettevõtlikkuspädevus. Suutlikkus ideid luua ja ellu viia. Finantskirjaoskus.</p> <p>Läbiv teema – kodanikualgatus ja ettevõtlikkus.</p>	<p>väldib enda ja teiste tervise kahjustamist; toob näiteid, kuidas inimene loodust mõjutab. Teeb ettepanekuid lähiümbruse keskkonnahoiuks ning osaleb sellesuunalistes tegevustes.</p> <p>Matemaatika. Eelarve, raha lugemine.</p> <p>Kunst. Teab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust; teab, kes on autor. Autorikaitse.</p> <p>Eesti keel. Teabetekstid ja info nendes.</p> <p>Arvutiõpetus. Kasutab digitehnoloogiat, vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis.</p>	<p>Teabeallikate usaldusväärsus.</p> <p>Meedia kasutusvõimalused ja ohud. Turvaline käitumine internetis.</p> <p>Raha teenimine, säästmine, kasutamine ja laenamine. Oma kulutuste planeerimine.</p> <p>Teadlik tarbimine.</p> <p>Keskkonna hoidmise võimalused säästlikul tarbimisel.</p> <p>Enda võimalused kaitsta keskkonda lähiümbruses.</p>	<p>Õppekäik muuseumisse (nt Haapsalu Linnuse muuseum, kohalik talumuuseum).</p> <p>Kodulooline uurimus (nt intervjuu vanemate või vanavanematega).</p> <p>Arutelu taskuraha teemal – kuidas laps saab taskuraha, mille peale taskuraha kulub?</p> <p>Loovtöö – mida teeksin kui mul oleks 1000 eurot?</p> <p>Klassiõhtu planeerimine/toidu valmistamine/kuludega seotud projekt – eelarve koostamine.</p> <p>Montessori: käe ajajoon (<i>ingl The Timeline of the Hand</i>) kuidas käte kasutamine on kujundanud läbi ajaloo inimese aju, keelt ja kultuuri</p> <p>Montessori: kronoloogia – ajalugu ja grammatika (<i>ingl History and Grammar</i>) – keele kasutamine mineviku, oleviku ja tuleviku kirjeldamisel.</p> <p>Montessori: tsivilisatsiooni etappide süvauurimus – RIIETUS (<i>ingl FHN In-Depth Research: Clothing</i>) – riiete areng ja säästlik tarbimine ajas.</p> <p>Montessori: (<i>ingl Fundamental Human Needs In-Depth Research: Ground Transportation</i>)</p>	<p>Montessori: ajajoon ja grammatikasümbolid (<i>ingl History and Grammar materials</i>).</p> <p>Montessori: tsivilisatsiooni etappide kaardid – riietuse teemakaardid.</p>